

PROIECT
PRIVIND EXERCITAREA ATRIBUȚIILOR SPECIFICE
FUNȚIEI DE VICEPREȘEDINTE
AL ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

IONUȚ MIHAI MATEI
Judecător în cadrul Secției Penale
a Înaltei Curți de Casație și Justiție

octombrie 2013

LUMEA JUSTITIEI.RO

I.Cadru legal

Începând cu 15 februarie 2013, urmare a modificărilor aduse art.19 alin.1 din Legea nr.304/2004 și art.5 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, conducerea instanței supreme se exercită de președinte, 2 vicepreședinți și colegiul de conducere.

Suplimentarea numărului de vicepreședinți a fost impusă nu doar de evoluția schemei de personal a acestei instanțe de-a lungul timpului, ci mai ales de reforma legislației în materie penală și civilă, prin extinderea competențelor de judecată ale Înalte Curți.

Cadru legal existent stabilește doar atribuțiile comune ale vicepreședinților instanței supreme, acestea fiind menționate în art.14, 15 și 16 din Regulament după cum urmează:

- exercită atribuțiile ce revin președintelui, în lipsa acestuia, conform delegării de atribuții dispuse de președinte sau în baza dispoziției președintelui (art.14 alin.1);
- prezidează, în lipsa președintelui, completele de 5 judecători, completele pentru soluționarea recursurilor în interesul legii, completele pentru dezlegarea unor chestiuni de drept (în condițiile Codului de procedură civilă și a celui de procedură penală) și Secțiile Unite (art.14 alin.2);
- coordonează activitatea Direcției legislație, studii, documentare și informatică juridică și a Departamentului economico-financiar și administrativ (art.15 alin.1 lit.a);
- asigură conducerea generală a Cancelariei și a Biroului de informare și relații publice (art.15 alin.1 lit.b);
- propun colegiului de conducere măsurile necesare ce urmează a fi adoptate în procesul formării și perfecționării profesionale a judecătorilor și magistraților-asistenți (art.15 alin.1 lit.c);
- urmăresc dezbaterea problemelor de drept în cadrul secțiilor Înaltei Curți de Casație și Justiție (art.15 alin.1 lit.d);
- asigură publicarea periodică a jurisprudenței Înaltei Curți de Casație și Justiție (art.15 alin.1 lit.e);

- organizează paza sediului și a bunurilor Înaltei Curți de Casație și Justiție și aprobă măsurile pentru prevenirea incendiilor, cele privind protecția muncii, protecția civilă, apărarea împotriva dezastrelor și activitățile privind problemele militare (art.15 alin.1 lit.f);
- controlează activitatea arhivistică, potrivit legii (art.15 alin.1 lit.g);
- controlează și coordonează activitatea comisiei de analiză privind încălcarea dreptului de acces la informațiile de interes public (art.15 alin.1 lit.i);
- desemnează, împreună cu președinții de secții, judecătorii din fiecare secție care asigură activitatea completelor de judecată în perioada vacanței judecătorești (art.15 alin.1 lit.j);
- unul dintre vicepreședinți conduce structura de protecție a informațiilor clasificate a Înaltei Curți de Casație și Justiție, constituită prin ordin al președintelui în vederea exercitării atribuțiilor prevăzute în H.G. nr.585/2002 (art.15 alin.2);
- aprobă, conform repartizării stabilite de președinte, fișele posturilor (art.16 lit.a);
- controlează și coordonează evaluarea anuală a activității personalului Înaltei Curți de Casație și Justiție, cu excepția judecătorilor și a magistraților-asistenți (art.16 lit.b);
- analizează cererile și propune acestuia încadrarea personalului, în condițiile legii, cu excepția judecătorilor și a magistraților-asistenți (art.16 lit.c);
- aprobă efectuarea concediilor anuale de odihnă de către personalul Înaltei Curți de Casație și Justiție, cu excepția judecătorilor și a magistraților-asistenți (art.16 lit.d).

Chiar dacă aceste atribuții sunt comune, exercitarea în concret a unora dintre ele presupune un anumit grad de specializare, dar și valorificarea experienței profesionale a vicepreședintelui, astfel încât apreciez că, chiar dacă de lege lata nu există o mențiune expresă, se impune ideea unei specializări distincte a fiecăruia dintre cei doi vicepreședinți, în materie penală, respectiv civilă.

O asemenea abordare ar asigura totodată și o reprezentativitate constantă a secțiilor instanței supreme la nivelul conducerii Înaltei Curți, fiind în egală măsură impusă de intrarea în vigoare a noilor Coduri penal și de procedură penală, civil și de procedură civilă.

II. Obiective urmărite

Chiar dacă nu am ocupat până în prezent o funcție de conducere executivă în cadrul Înaltei Curți (fiind doar membru al Colegiului de conducere), experiența celor 6 ani ca judecător al Secției penale a conturat mai multe obiective ce trebuie urmărite de către vicepreședintele instanței supreme.

Este cred de necontestat că în această perioadă de timp percepția publică a Înaltei Curți de Casație și Justiție a depins în bună măsură de activitatea Secției penale, datorită impactului mediatic al dosarelor aflate pe rol și, mai ales, a persoanelor cercetate în calitate de inculpați.

Activitatea Secției penale nu s-a rezumat însă la soluționarea dosarelor de mare corupție, ceea ce face cu atât mai remarcabile rezultatele obținute de judecătorii acestei secții, pe fondul lipsei spațiului necesar desfășurării judecării (o singură sală aparținând secției) și a schemei de personal constant incomplete (datorită pensionărilor în masă s-a ajuns la situația în care au lipsit constant cel puțin 6 judecători).

Astfel, potrivit competențelor prevăzute de lege, judecătorii Secției penale au soluționat nu doar dosare de fond (existând la un moment dat circa 30 de asemenea dosare aflate pe rol), ci și dosare de recurs (ca a doua sau singura cale ordinară de atac), participând totodată și la soluționarea recursurilor în interesul legii, precum și la soluționarea recursurilor de către Completul de 9 și mai apoi Completul de 5 judecători.

Măsurile organizatorice luate de conducerea Înaltei Curți, dar mai ales efortul personal al judecătorilor Secției penale (de multe ori, cu prețul propriei sănătăți sau, din păcate, chiar al propriei vieți) au permis depășirea unei perioade deosebit de dificile, însă provocările nu s-au încheiat, în condițiile intrării în vigoare a noii legislații în materie penală și procesual-penală.

1.Reorganizarea activității Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție în condițiile intrării în vigoare a noului Cod de procedură penală

În opinia mea, principala preocupare a viitorului vicepreședinte al Înaltei Curți de Casație și Justiție în materie penală ține de intrarea în vigoare a noii legislații penale și procesual penale, ce va avea loc la 1 februarie 2014.

Așa cum se poate constata, noul Cod de procedură penală reformează din temelii procesul penal, introducând instituții care nu au corespondent în legislația actuală sau aducând modificări esențiale celor existente și în prezent.

Punerea în aplicare efectivă și eficientă a noului Cod de procedură penală impune o pregătire adecvată a sistemului judiciar, atât din punct de vedere logistic, cât și din cel al resurselor umane, implicând chestiuni ce țin de organizarea personalului, a spațiilor necesare desfășurării activității, în paralel cu însușirea și aprofundarea instituțiilor prevăzute în noile norme legale.

Pentru judecătoria Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție, intrarea în vigoare a noului Cod de procedură penală va însemna o creștere și diversificare a activității, în condițiile aceleiași număr de judecători (ca de altfel și de magistrați asistenți și personal auxiliar).

Pentru a realiza implicațiile noii legislații, este utilă o paralelă între atribuțiile prezente și cele viitoare ale judecătorilor Înaltei Curți în materie penală, cuprinzând și numărul de judecători implicați în fiecare activitate.

Astfel, **în prezent** atribuțiile judiciare ale judecătorilor Secției penale se referă la:

- soluționarea cauzelor date în competența Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție, ca instanță de fond (activitate permanentă desfășurată de toți judecătorii secției) – **câte 3 judecători;**

- soluționarea cauzelor date în competența Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție, ca instanță de recurs (activitate permanentă desfășurată de toți judecătorii secției) – **câte 3 judecători;**

- participarea la ședințele de judecată ale completului pentru soluționarea recursului în interesul legii (activitate desfășurată în condițiile în care judecătorii care compun completele respective sunt

trași la sorți după înregistrarea la Înalta Curte a unui recurs în interesul legii) – **2 sau 14 judecători**, în funcție de materia vizată;

- participarea la ședințele de judecată ale Completului de 5 judecători al Înaltei Curți de Casație și Justiție (activitate desfășurată anual în condițiile în care judecătorii care compun completele respective sunt trași la sorți la sfârșitul anului precedent) – **câte 8 judecători titulari**, împărțiți în două complete, la care se adaugă un număr egal de judecători supleanți;

- asigurarea permanenței, soluționarea propunerilor de arestare preventivă și prelungire a măsurii arestării preventive, ca și a cererilor de percheziție (activitate permanentă desfășurată de toți judecătorii secției, în baza unei planificări întocmite lunar) – **câte un judecător**.

Odată cu intrarea în vigoare a **noului Cod de procedură penală**, activitatea desfășurată de judecătorii Secției penale va presupune;

- soluționarea cauzelor date în competența judecătorilor de drepturi și libertăți, în primă instanță și ca instanță de control judiciar (în raport cu hotărârile judecătorilor de drepturi și libertăți de la curțile de apel și Curtea Militară de apel) – **câte un judecător**;

- soluționarea cauzelor date în competență judecătorilor de drepturi și libertăți, ca instanță de control judiciar (în raport cu hotărârile judecătorilor de drepturi și libertăți de la Secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție) – **2 judecători**;

- soluționarea cauzelor date în competența judecătorilor de cameră preliminară, în primă instanță și ca instanță de control judiciar (în raport cu hotărârile judecătorilor de cameră preliminară de la curțile de apel și Curtea Militară de apel) – **câte un judecător**;

- soluționarea cauzelor date în competența judecătorilor de cameră preliminară, ca instanță de control judiciar (în raport cu hotărârile judecătorilor de cameră preliminară de la Secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție) – **câte 2 judecători**;

- soluționarea cauzelor date în competența Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție, ca instanță de fond – **câte 3 judecători**;

- soluționarea cauzelor date în competența Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție, ca instanță de apel - **câte 3 judecători**;

- verificarea admiterii în principiu a cererii de recurs în casație – **câte un judecător**;

- soluționarea recursurilor în casație, după admiterea în principiu – **câte 3 judecători**;

- participarea la ședințele de judecată ale completului pentru soluționarea recursului în interesul legii - **2 sau 14 judecători**, în funcție de materia vizată;

- participarea la ședințele de judecată ale completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept – **5 sau 8 judecători** în funcție de materia vizată;

- participarea la ședințele de judecată ale Completului de 5 judecători al Înaltei Curți de Casație și Justiție (activitate desfășurată anual în condițiile în care judecătorii care compun completele respective sunt trași la sorți la sfârșitul anului precedent) - **câte 8 judecători titulari**, împărțiți în două complete, la care se adaugă un număr egal de judecători supleanți;

- asigurarea permanenței, potrivit planificării lunare – **câte un judecător**.

În opinia mea, măsurile care se impun a fi luate în viitorul imediat presupun o colaborare a conducerii Înaltei Curți (președinte, vicepreședinti, colegiu de conducere) cu președintele Secției penale, dar și consultarea judecătorilor secției, astfel încât tranziția de la actuala reglementare la noile dispoziții procesual-penale să se facă fără sincope.

Aceasta implică mai multe măsuri care vizează organizarea și funcționarea Secției penale:

a. personalul

Prezentarea sintetică a activității ce urmează a fi desfășurată în baza noului Cod de procedură penală pune în discuție în primul rând capacitatea Secției penale de a îndeplini, cu actuala schemă de personal (judecători, magistrați asistenți, grefieri), toate sarcinile rezultate din noua reglementare.

Deși suplimentarea schemei de personal nu a fost și nu este o problemă ușor de rezolvat (atât din perspectivă birocratică, cât și a resurselor financiare limitate), ea trebuie să rămână o preocupare constantă a conducerii Înaltei Curți de Casație și Justiție, în paralel cu efectuarea tuturor demersurilor necesare și parcurgerea procedurilor pe care le presupune acoperirea posturilor vacante.

Realitatea ultimilor ani a demonstrat însă că până la suplimentarea personalului, indiferent de calea folosită, se impune luarea măsurilor necesare folosirii eficiente a resurselor umane existente.

Din această perspectivă, rolul vicepreședintelui este acela de a colabora cu președintele Secției penale pentru o repartizare echilibrată și echitabilă a întregului personal în vederea acoperirii întregii palete de atribuții și activități prevăzute de noul Cod de procedură penală.

Este indubitabil că intrarea în vigoare a noii legislații va presupune un efort suplimentar din partea judecătorilor, magistraților asistenți și grefierilor Secției penale, impus nu doar de creșterea și diversificarea atribuțiilor, ci și de acomodarea cu noile dispoziții legale.

Planificarea personalului în toate tipurile de ședințe de judecată prevăzute în noul Cod, atât cele care țin de activitatea curentă a Secției penale, cât și cele care vizează unificarea jurisprudenței sau activitatea completului de 5 judecători, trebuie să aibă în vedere preîntâmpinarea oricăror tensiuni ce se pot ivi la nivelul secției în cazul unei distribuirii înechitabile și/sau dezechilibrate a sarcinilor, dar și calitatea actului de justiție, care nu trebuie să aibă de suferit în condițiile schimbării legislației.

În același timp complexitatea și specificul problemelor ce țin de activitatea completelor pentru soluționarea recursului în interesul legii, a completelor pentru dezlegarea unor chestiuni de drept și ale completelor de 5 judecători impun o mai mare stabilitate și specializare la nivelul magistraților asistenți și a grefierilor afectați acestor complete, în condițiile în care, în prezent, aceștia sunt recrutați tot din cadrul Secției penale, îndeplinind temporar (pentru o durată de un an) exclusiv sarcini legate de activitatea acestor complete.

b. spațiile de judecată

În mod necesar, sporirea și diversificarea atribuțiilor în materie penală ridică și problema spațiului în care se vor desfășura toate tipurile de ședințe de judecată prevăzute de noul Cod de procedură penală.

Rezolvarea acestei probleme readuce în discuție necesitatea unui sediu adecvat pentru Înalta Curte de Casație și Justiție.

În ultimii ani, preocuparea și eforturile conducerii Înaltei Curți pentru soluționarea acestei probleme s-au soldat doar aparent cu un rezultat, constând în obținerea în administrare a unui nou imobil aflat în apropierea celui existent, fără ca până în prezent acesta să fie funcțional pentru activitatea instanței.

Noile demersuri pe aceeași linie au condus recent la obținerea unui alt spațiu în incinta Palatului Parlamentului, aflat în administrarea Senatului României, în paralel (se pare) cu păstrarea imobilului în care își desfășoară în prezent activitatea Înalta Curte de Casație și Justiție.

Ar rezulta așadar că în perspectiva unei perioade de timp nu foarte îndelungate (se estimează că reconfigurarea noului spațiu pentru ca sediu de instanță va dura circa 1 an), Înalta Curte va beneficia de mai mult spațiu pentru desfășurarea activității, concretizat într-un imobil și o parte dintr-un alt imobil, aceasta neputând însă reprezenta decât o soluție temporară, până la găsirea sau construirea unui nou sediu adecvat pentru instanța supremă.

În condițiile păstrării imobilului ce constituie actualul sediu, în calitate de vicepreședinte voi pleda pentru alocarea sa în întregime activității desfășurate de Înalta Curte de Casație și Justiție în materie penală, înțelegând prin aceasta atât spații adecvate pentru personalul secției, cât și săli de judecată necesare soluționării tuturor tipurilor de cauze reglementate de noul Cod de procedură penală, atât pentru activitatea curentă a secției, cât și pentru completele pentru soluționarea recursului în interesul legii, pentru dezlegarea unor chestiuni de drept și ale celor de 5 judecători.

Atribuirea acestui spațiu Secției penale ar trebui făcută atât din considerente de logistică (existența unor amenajări pentru persoanele private de libertate), cât și de oportunitate (în condițiile în care o parte importantă a inculpaților din dosarele penale soluționate în fond de instanța supremă au calitatea de parlamentari, este inoportună judecarea lor în aceeași clădire în care își desfășoară activitatea curentă, evitându-se totodată contactul zilnic inevitabil, dar și inacceptabil dintre inculpați și persoanele care-i judecă).

Trebuie să menționez că lipsa spațiului adecvat a reprezentat în opinia mea una dintre cauzele principale care au afectat soluționarea cu celeritate de către Secția penală a cauzelor de corupție la nivel înalt, astfel încât este de presupus că mărirea spațiului alocat activității în materie penală, prin extinderea secției în întregul spațiu ce constituie actualul sediu al instanței supreme, ar favoriza și accelerarea judecării acestui gen de cauze, nu doar în primă instanță, ci și de către Completul de 5 judecători.

c. modificări ale Regulamentului privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție

Intrarea în vigoare a noului Cod de procedură penală va impune și modificarea și completarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, atribuție a Colegiului de conducere din care și vicepreședinții fac parte, ca membri de drept.

În acest sens, a fost deja întocmit un anteproiect de hotărâre pentru modificarea și completarea Regulamentului, care au în vedere: distribuirea aleatorie a dosarelor la nivelul Secției penale; desemnarea judecătorilor raportori în cazul recursului în interesul legii; completarea atribuțiilor președintelui Secției penale; compunerea completelor la nivelul Secției penale; noile atribuții ale magistraților-asistenți și ale grefierilor Secției penale.

În privința Completelor pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, nu se impun modificări sau completări ale dispozițiilor regulamentare, având în vedere că reglementarea din noul Cod de procedură penală nu prezintă diferențe în raport cu reglementarea cuprinsă în noul Cod de procedură civilă, aflat în vigoare și care a generat anterior modificări deja efectuate în Regulament.

d. modificări ale aplicației ECRIS

În mod corespunzător, în perspectiva intrării în vigoare a noului Cod de procedură penală se impune modificarea nomenclatorului aplicației ECRIS, având în vedere noile termene și obiecte prevăzute de noua reglementare, cu referire la instituțiile care nu-și găsesc un corespondent în legislația actuală (judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară).

Având în vedere că la nivelul Ministerului Justiției funcționează deja o comisie pentru modificarea acestei aplicații, la care participă și un judecător al Secției penale, voi păstra un dialog permanent cu acesta, sugerându-i să pună în discuție o modificare mai amplă a sistemului ECRIS, care să rezolve și o serie de disfuncționalități semnalate și în condițiile formei actuale a aplicației.

Am în vedere în acest sens experiența proprie, dar și cea recentă la nivelul repartizării dosarelor de fond (cu rechizitoriu), în condițiile în care actuala aplicație nu are în vedere la momentul repartizării aleatorii a acestui tip de dosare, cele existente sau soluționate de fiecare complet de judecată, aspect care a condus la dezechilibre și tensiuni între diferitele complete.

În acest sens, precizez că în perioada 2011-2012 datorită acestui mod deficitar de repartizare a dosarelor, am soluționat 10 cauze în fond din care 7 au aparținut aceluiași complet, în condițiile în care media de dosare de fond repartizate și soluționate de alte complete în aceeași perioadă de referință nu a depășit 2-3 dosare, situație care a presupus un efort extraordinar din partea membrilor completului, dar și efecte negative în planul îndeplinirii altor atribuții prevăzute de lege (este cazul motivărilor în termen a hotărârilor judecătorești, îndeosebi a celor pronunțate în dosarele de recurs).

Această situație nu a fost rezolvată nici până în prezent, astfel încât pentru a se asigura o repartizare echilibrată și echitabilă a dosarelor de fond cu rechizitoriu s-a apelat la sesizarea Colegiului de conducere pentru blocarea de la repartizarea aleatorie a acelor complete pe rolul cărora se află deja un număr însemnat de dosare complexe.

Pe lângă aceste chestiuni punctuale, este evident că, în măsura în care aplicarea noului Cod de procedură penală va evidenția necesitatea unor updatări ale aplicației ECRIS, mă voi preocupa de formularea propunerilor corespunzătoare, prin intermediul reprezentantului Secției penale în cadrul Comisiei despre care am făcut vorbire anterior.

e. însușirea și aprofundarea instituțiilor prevăzute în noile norme legale

Măsurile organizatorice menționate anterior trebuie dublate de asimilarea noilor reglementări de către judecătorii și magistrații asistenți ai Secției penale.

În acest sens, voi fi promotorul unor întâlniri profesionale cu judecătorii și magistrații asistenți, în cadrul cărora vor fi abordate aspectele de noutate din viitoarea reglementare, cu accent pe instituțiile neprevăzute anterior (judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară) sau care vor avea o altă configurație (recursul în casație), respectiv pe dispozițiile legale care pot suscita controverse, toate în vederea evitării încă de la început, pe cât posibil, a practicii neunitare.

Aceste întâlniri vor avea o desfășurare graduală, implicând mai întâi asimilarea noilor reglementări, iar mai apoi identificarea problemelor controversate și tranșarea acestora în cadrul secției, eventual după obținerea, dacă se va considera necesar, a unor puncte de vedere din partea persoanelor care au fost implicate în

diferite etape ale procesului de elaborare și adoptare a noului Cod de procedură penală.

2.Unificarea jurisprudenței

Potrivit art.126 alin.3 din Constituție, Înalta Curte de Casație și Justiție asigură interpretarea și aplicarea unitară a legii de către celelalte instanțe judecătorești, potrivit competenței sale.

Așa cum s-a reținut în ultimul raport al Comisiei Europene privind progresele înregistrate de România în cadrul Mecanismului de cooperare și de verificare (M.C.V.), va fi important să se asigure că pașii înaintea constatați în privința măsurilor concrete întreprinse de Înalta Curte de Casație și Justiție în vederea unificării jurisprudenței și a îmbunătățirii acesteia, nu sunt puși în pericol de volumul de muncă suplimentar rezultat din introducerea noii proceduri. Deși Comisia a avut în vedere în particular procedura privind hotărârile preliminare, această temere poate fi extinsă și în raport cu alte elemente de noutate aduse de Codul de procedură penală, Comisia fiind însă de părere că numărul actual de judecători din completele de judecată de la instanța supremă pare să ofere echilibrul corect.

Acest rol constituțional al instanței supreme pare a sta la baza noii reglementări de desfășurare a procesului penal, care mută centrul de greutate al activității în materie penală de la soluționarea recursului, ca și cale ordinară de atac, la asigurarea unei jurisprudențe unitare.

Din această perspectivă, trebuie remarcat că recursul în materie penală se va transforma din a doua cale ordinară de atac (în cadrul căreia de cele mai multe ori se repuneau în discuție chestiunile de fapt și mai puțin cele de drept) într-un recurs în casație care va urmări exclusiv judecarea, în condițiile legii, a conformității hotărârii atacate cu regulile de drept aplicabile (art.433 din noul Cod de Procedură Penală), cu o procedură prealabilă de verificare a admisibilității cererii de recurs și cu doar 5 cazuri de casare.

Experiența recentă, ulterioară modificării Codului de procedură în vigoare prin Legea nr.2/2013 (care a abrogat multe din cazurile de casare, astfel încât în prezent recursul poate fi promovat în condiții mult mai restrictive), a conturat déjà o tendință de scădere a numărului de dosare aflate pe rolul Înaltei Curți, ca instanță de recurs, tendință care se va păstra și chiar accentua în perspectiva intrării în vigoare a noului Cod de Procedură Penală.

Se poate spune de aceea că noua legislație creează condiții pentru întărirea rolului Înaltei Curți de Casație și Justiție în unificarea jurisprudenței, prin reducerea activității acesteia ca instanță de recurs și completarea cadrului legal cu o nouă instituție, respectiv hotărârea prealabilă pentru dezlegarea unor probleme de drept.

a.recursul în interesul legii

În această materie, vicepreședintele instanței supreme este implicat în mod direct, în condițiile în care el prezidează, în lipsa președintelui, completele pentru soluționarea recursurilor în interesul legii.

Acest mecanism de unificare a jurisprudenței a fost eficientizat prin dispozițiile Legii nr.202/2010, în primul rând din perspectiva numărului și a specializării judecătorilor care soluționează recursul în interesul legii, aspecte care se regăsesc și în noua reglementare din Codul de procedură penală.

Consider că, dincolo de împrejurarea că prezidează, în lipsa președintelui, completele pentru soluționarea recursurilor în interesul legii, vicepreședintele se poate implica activ în rezolvarea cu celeritate a acestui gen de cauze (având în vedere implicațiile pe care deciziile adoptate le au), preocupându-se de motivarea cu acuratețe și în termenul legal a acestor hotărâri.

În egală măsură, publicitatea deciziilor pronunțate în interesul legii se va asigura nu doar prin publicarea lor în Monitorul Oficial, în condițiile legii, ci și pe pagina de internet a instanței supreme, respectiv în culegeri de jurisprudență sau în Buletinul Casației.

Implicarea vicepreședintelui în materia recursului în interesul legii se poate face nu doar în legătură cu soluționarea cauzelor, ci și cu promovarea unui asemenea gen de cereri, în condițiile în care între titularii recursului în interesul legii se regăsește și colegiul de conducere al instanței supreme, al cărui membru de drept este și vicepreședintele (art.471 alin.1 din noul Cod de Procedură Penală și art.19 lit a/2 din Regulament).

În acest sens, în măsura în care resursele umane o vor permite, am în vedere constituirea unui grup de lucru format din magistrați-asistenți și eventual judecători, sub coordonarea conducerii Înaltei Curți, care să evidențieze aspectele de practică neunitară la nivel național, având drept scop sesizarea colegiului instanței pentru promovarea unui recurs în interesul legii.

b.sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept

Element de noutate adus de noul Cod de Procedură Penală, ca mijloc de prevenire a jurisprudenței neunitare, procedura hotărârii prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept reprezintă în opinia mea "piatra de încercare" sau "marea necunoscută" a noii reglementări, care poate influența major activitatea Secției penale a Înaltei Curți.

Dificultățile pe care le presupune o asemenea procedură au în vedere între altele:

- imposibilitatea de a previziona numărul de asemenea sesizări ce vor fi adresate Înaltei Curți;
- numărul mare de judecători ce intră în compunerea completului de judecată și desemnarea lor aleatorie, cu implicații directe în privința îndeplinirii celorlalte atribuții care le revin potrivit legii;
- posibilitatea sau chiar obligativitatea suspendării judecării la instanța care sesizează Înalta Curte și la instanțele care au pe rol cauze similare vor impune o celeritate sporită de soluționare a acestor sesizări și de motivare a deciziilor adoptate.

Deși în această materie rolul vicepreședintelui pare mai redus (rezumându-se la repartizarea sesizării, în anumite condiții și la prezidarea prin excepție a completului de judecată), implicarea acestuia va fi mai mare în perioada premergătoare intrării în vigoare a noilor dispoziții legale, conlucrând activ cu președintele Secției penale pentru organizarea acesteia, în condițiile schemei de personal existente, inclusiv în ce privește modalitatea în care se va realiza comunicarea între instanța care a formulat sesizarea și instanța supremă.

Este de observat că Înalta Curte a elaborat deja și a publicat pe pagina sa de internet Ghidul pentru formularea sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, precum și modelul de încheiere/adresă pentru înaintarea unei sesizări, acte ce pot fi folosite în mod corespunzător și în materie penală.

În același context, apreciez ca fiind utilă colaborarea cu cel de-al doilea vicepreședinte al Înaltei Curți, ca și cu președinții Secțiilor civile, care pot împărtăși din experiența acestor secții în procedura hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, în condițiile în care Codul de procedură civilă care prevede o procedură similară este deja în vigoare, accentul fiind pus pe dificultățile întâmpinate în diferitele stadii ale acesteia.

c. publicarea hotărârilor judecătorești in extenso și a deciziilor relevante ale Înaltei Curți de Casație și Justiție în materie penală

Cunoașterea propriei jurisprudențe a instanței supreme este un mijloc eficient prin care poate fi evitată crearea unei practici neunitare.

Aceasta presupune crearea unei baze de date corespunzătoare și existența unui sistem informatic actualizat, care să nu limiteze capacitatea de informare a judecătorilor cu privire la hotărârile pronunțate în alte cauze similare (a se vedea ultimul raport MCV).

În acest sens, deși s-au făcut progrese importante, prin creșterea numărului de hotărâri publicate integral, se impune o accelerare a ritmului de publicare a acestora, în paralel cu realizarea unei noi pagini de internet a Înaltei Curți, fiind astfel create condiții pentru ca orice persoană interesată (și în principal, judecătorii instanței supreme) să poată cunoaște în timp real jurisprudența acesteia într-o speță dată.

În privința deciziilor relevante, acestea vor fi dezbătute în cadrul întâlnirilor periodice ale judecătorilor Secției penale la care participă conform Regulamentului și vicepreședintele, iar cele care vor întruni condițiile de a fi selectate spre a reprezenta jurisprudența relevantă a Secției penale, vor fi publicate în rezumat pe pagina de internet a instanței supreme, precum și în Buletinul Casației, respectiv în culegeri anuale de jurisprudență.

d. folosirea sistemului de videoconferință

La începutul anului 2012 a devenit funcțional sistemul de videoconferință între Înalta Curte de Casație și Justiție, Consiliul Superior al Magistraturii, curțile de apel și Institutul Național al Magistraturii, destinat să faciliteze comunicarea

directă între aceste instituții cu privire la problemele de drept care generează jurisprudență neunitară.

Avantajele pe care le prezintă acest sistem sunt evidente, întrucât pe de o parte sunt evitate costurile legate de deplasarea participanților în teritoriu (fie că vorbim despre reprezentanții Înaltei Curți, fie de cei ai curților de apel) în contextul crizei financiare, iar pe de altă parte permite organizarea cu promptitudine a unor asemenea întâlniri, prin raportare la intervalul de timp în care se ivesc problemele ce trebuie dezbătute, în contextul intrării în vigoare a noului Coduri.

3.Soluționarea cu celeritate a cauzelor de corupție la nivel înalt

Potrivit ultimului Raport al Comisiei Europene, "abordarea Înaltei Curți în ceea ce privește dosarele de corupție la nivel înalt a continuat să se caracterizeze printr-un grad binevenit de administrare proactivă a cauzelor. Înalta Curte de Casație și Justiție a raportat progrese semnificative în gestionarea dosarelor de corupție la nivel înalt, înregistrându-se o scădere de la 28 la 10 cauze pendente, precum și o creștere a numărului de cauze soluționate în primă instanță". În același raport se mai precizează că rezultatele obținute (și) de instanța supremă în materie de sancționare a corupției la nivel înalt se numără "printre cele mai semnificative semne ale progreselor realizate de România în cadrul MCV", fiind esențial ca acest progres să se mențină.

Abordarea acestui obiectiv presupune o colaborare cu președintele Secției penale în direcția menținerii ritmului de soluționare a acestor cauze în primă instanță, chiar și în condițiile punerii în aplicare a dispozițiilor noului Cod de procedură penală, cu o preocupare specială pentru dosarele mai vechi și a celor care pot ridica probleme de împlinire a termenului de prescripție a răspunderii penale, ținând seama în acest context și de tratamentul sancționator prevăzut în noua legislație penală pentru infracțiunile deduse judecății.

Problema eventualei incidente a prescripției răspunderii penale nu se va pune doar în raport cu data soluționării cauzei în fond, ci se va lua în considerare și soluționarea căii de atac, experiența personală din Completul de 5 judecători din anul în curs oferind suficiente exemple în care iminența intervenirii

prescripției a impus eforturi considerabile (concretizate în acordarea mai multor termene de judecată) din partea judecătorilor care au intrat în compunerea instanței de control judiciar.

În acest sens, voi solicita întocmirea unei evidențe stricte a tuturor dosarelor aflate pe rolul Secției penale ca instanță de fond sesizată prin rechizitoriu, actualizată lunar, pentru a se cunoaște în timp real care este stadiul procedurii în fiecare cauză în parte, dar și data împlinirii termenului de prescripție a răspunderii penale.

De asemenea, mă voi preocupa de rezolvarea oricărei chestiuni administrative semnalate de conducerea Secției penale sau de orice complet de judecată, de natură a afecta soluționarea cu celeritate a dosarelor de fond și, în special, a celor de corupție la nivel înalt.

În egală măsură, în calitate de președinte al unuia dintre completele de 5 judecători voi fi preocupat de accelerarea judecării căilor de atac declarate împotriva hotărârilor pronunțate în primă instanță de Secția penală, prin aplicarea strictă a dispozițiilor procesual penale.

În același sens, voi propune ca judecătorii care intră în compunerea completelor de 5 judecători, ca membri titulari, să fie degrevați de unele sarcini (cum ar fi participarea la ședințele de judecată ale completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept), creându-se astfel posibilitatea acordării mai multor termene de judecată lunar, astfel încât apelurile să se judece cât mai rapid, în condițiile în care nu de puține ori de la data soluționării cauzei în primă instanță și până la înregistrarea ei la instanța de control judiciar trece un interval de timp destul de lung.

Accelerarea judecării căilor de atac de către Completele de 5 judecători va fi posibilă în condițiile rezolvării problemelor de spațiu și afectării întregului imobil ce constituie sediul actual al instanței activității de judecată în materie penală.

4. Colaborarea intra și inter instituțională

Îndeplinirea tuturor acestor obiective nu va fi posibilă fără o colaborare reală și onestă cu toate celelalte persoane și entități care asigură conducerea Înaltei Curți de Casație și Justiție (președinte, vicepreședinte în materie civilă și colegiu

de conducere), a Secțiilor instanței supreme (în mod special cu președintele Secției penale), dar și cu celelalte compartimente din structura Înaltei Curți.

Existența unei echipe de conducere armonioase, dialogul permanent între membri acesteia reprezintă condiții sine qua non pentru reușita oricărui plan de management.

Calitățile umane și profesionale ale persoanelor care asigură în prezent conducerea administrativă a Înaltei Curți, compatibilitatea cu acestea, inclusiv în privința conținutului proiectelor prezentate în fața Consiliului Superior al Magistraturii mă determină să fiu încrezător în îndeplinirea obiectivelor propuse.

În același timp, îmi propun să am un dialog permanent formal și informal cu toți judecătorii instanței supreme, dar în special cu cei ai Secției penale din care provin și în legătură cu care îmi voi desfășura activitatea, comunicarea fiind esențială pentru a cunoaște cât mai rapid problemele reale cu care se confruntă aceștia și a le găsi o rezolvare corespunzătoare.

Aceeași deschidere o voi manifesta și față de restul personalului instanței supreme, implicându-mă în soluționarea problemelor semnalate în conformitate cu atribuțiile ce-mi vor reveni.

Buna funcționare a Înaltei Curți de Casație și Justiție presupune stabilirea și întreținerea unor relații de colaborare și cu alte instituții, în special cele care fac parte din sistemul judiciar sau au tangențe cu acesta.

Am în vedere în primul rând posibilitatea realizării unor întâlniri periodice sau ori de câte ori este necesar cu conducerea Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, a Direcției Naționale Anticorupție și a Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism pentru identificarea și depășirea dificultăților sau disfuncționalităților eventual apărute în activitatea desfășurată, în condițiile în care instanța supremă este interconectată cu toate aceste instituții prin prisma atribuțiilor și competențelor prevăzute de lege.

În același timp, în măsura în care voi fi desemnat să conduc structura de protecție a informațiilor clasificate a Înaltei Curți de Casație și Justiție, în condițiile art.15 alin.2 din Regulamentului privind organizarea și funcționarea

administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, având în vedere totodată și modificările aduse Legii nr.51/1991 privind siguranța națională a României, consider că se impune menținerea unor bune relații instituționale cu Serviciul Român de Informații, pentru îndeplinirea corespunzătoare de către Înalta Curte de Casație și Justiție a atribuțiilor specifice ce-i revin potrivit legislației în vigoare.

5.Implicarea în procesul legislativ

Deși instanța supremă nu are drept de inițiativă legislativă, consider că se va impune sesizarea Ministerului Justiției ori de câte ori practica judiciară va decela aspecte de necorelare legislativă sau dispoziții legale neclare ori susceptibile de a crea jurisprudență neunitară.

În acest sens, voi propune ca studiile întocmite de Serviciul legislație, studii și documentare în condițiile art.59 lit.f din Regulament, referitoare la problemele de drept ivite în aplicarea legislației penale și procesual-penale, să fie înaintate Ministerului Justiției pentru promovarea modificărilor legislative care se impun.

Totodată, în măsura în care se va considera oportun și voi fi desemnat, voi participa la lucrările comisiilor de specialitate ale Camerei Deputaților și Senatului ocazionate de dezbaterile unor proiecte de acte normative în materie penală ori care țin de organizarea judiciară, statutul magistraților sau care au în vedere în mod explicit Înalta Curte de Casație și Justiție.

În egală măsură, în legătură cu aceste acte normative, voi propune ca același Serviciu legislație, studii și documentare să analizeze eventualele aspecte de neconstituționalitate ale acestor acte după adoptarea lor și mai înainte de promulgare, pentru a se face uz de prerogativa recunoscută de Constituție în favoarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, de sesizare a Curții Constituționale pentru un control de constituționalitate a priori.